

Procedure schorsing en verwijdering leerlingen VO

1. Inleiding

In het Voortgezet Onderwijs is het schorsen van een leerling wettelijk geregeld. Het Inrichtingsbesluit bij de wet op het Voortgezet Onderwijs stelt dat het bevoegd gezag een leerling voor maximaal vijf dagen kan schorsen. Het artikel 13 van dit Inrichtingsbesluit schrijft de procedure bij schorsing van leerlingen voor.

Schorsing houdt in dat een leerling tijdelijk geen toegang heeft tot de lessen op de school waar hij is ingeschreven. Een schorsing duurt - volgens de regels van het Inrichtingsbesluit wet op het voortgezet onderwijs - maximaal vijf schooldagen.

Een schoolbestuur moet zich bij de schorsing van een leerling houden aan de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit betekent dat ouders in bezwaar en beroep kunnen gaan in geval van een schorsingsbesluit.

Verwijdering is een ingrijpende maatregel, zowel voor de leerling en diens ouders als voor de school. Het is daarom van groot belang dat voorafgaand aan het besluit tot verwijdering een zorgvuldige belangenafweging wordt gemaakt. Het gaat om de afweging tussen het belang van de leerling om op school te blijven en het belang van de school bij verwijdering van de leerling.

Een leerling verwijderen van een school is een uiterste maatregel die door de wetgever aan strikte voorwaarden is gebonden. In het voortgezet onderwijs is het verwijderen van een leerling wettelijk geregeld. Deze procedure van verwijderen staat beschreven in artikel 27 van de Wet op het Voorgezet Onderwijs (WVO) en in artikel 14 van het inrichtingsbesluit bij de wet op het Voortgezet Onderwijs.

Sinds 1 augustus 1998 is verwijdering van een leerplichtige leerling van een reguliere school voor voortgezet onderwijs uitsluitend mogelijk wanneer een andere school bereid is deze leerling toe te laten (artikel 27 lid 1 WVO). Deze wijziging is in de wet opgenomen om te voorkomen dat leerplichtige leerlingen voortijdig het onderwijs verlaten. Een leerling die niet meer onder de leerplichtwet valt, kan wel, na zorgvuldige afweging, worden verwijderd.

Een schoolbestuur moet zich bij de verwijdering van een leerling houden aan de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit betekent dat ouders in bezwaar en beroep kunnen gaan in geval van een definitief besluit tot verwijdering.

2. Schorsing

Schorsing vindt plaats op basis van artikel 13 van het Inrichtingsbesluit WVO. Onder schorsing wordt verstaan, dat het een leerling niet is toegestaan het reguliere onderwijsprogramma te volgen. Geschorste, leerplichtige jongeren zijn ontheven van de verplichting tot geregeld schoolbezoek (artikel 11, onderdeel c van de Leerplichtwet 1969). Ook als een leerling niet thuis is, maar elders wordt opgevangen, al dan niet binnen de school, geldt dit als een schorsing.

Dat geschorste, leerplichtige jongeren zijn ontheven van de verplichting tot geregeld schoolbezoek betekent niet dat de school ook is ontheven van de verplichting om de betreffende leerling 'onderwijs' aan te bieden. De leerling wordt tijdens de schorsingsperiode binnen of buiten de school aan het werk gezet.

Een schorsing kan meerdere malen voor dezelfde leerlingen worden toegepast indien er sprake is van een nieuw incident.

Bij schorsing zijn de volgende stappen van belang:

1. De unitleider kan een leerling, namens het College van Bestuur (bevoegd gezag), schriftelijk, aangetekend, met opgave van redenen, voor een periode van maximaal vijf schooldagen, schorsen.
2. De unitleider is, nadat hij daarover advies heeft ingewonnen bij de leerlingcoördinator, degene die beslist voor hoeveel dagen de leerling geschorst wordt. Een leerling kan door de unitleider, nadat de leerlingcoördinator de leerling voor schorsing heeft voorgedragen, de toegang tot bepaalde of tot alle lessen worden ontzegd. De leerling dient daarna in beginsel weer toegelaten te worden. De woorden 'in beginsel' betekenen dat er een apart, goed onderbouwd besluit noodzakelijk is, om het besluit te nemen tot een nieuwe of verlengde schorsing. Een uitzondering op de maximale duur van een schorsing vormt de schorsing die ingaat, terwijl er overleg gaande is over de definitieve verwijdering van een leerling. De schorsing duurt dan net zo lang als de tijd die nodig is om te komen tot een beslissing over de eventuele verwijdering.
3. De unitleider maakt het besluit tot schorsing schriftelijk, aangetekend, aan de leerling en zijn ouders (als de leerling nog geen 18 jaar is) bekend. De unitleider onderbouwt het besluit tot schorsing en informeert de leerling en zijn ouders over de duur van de schorsing, de wijze waarop vervangend onderwijs wordt aangeboden en de verdere procedure, zoals de mogelijkheid tot bezwaar en de manier waarop dit bezwaar kenbaar moet worden gemaakt (zie punten 9 t/m 12). De leerling en zijn ouders worden uitgenodigd voor een gesprek, te voeren op de dag van terugkeer.
4. De unitleider dient de Inspectie en de leerplichtambtenaar van een schorsing voor een periode van langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis te stellen. Naast de melding via het schooldossier dient te allen tijde eerst contact opgenomen te worden met de Inspectie voor overleg. Het is aan te raden om de Inspectie kopieën van correspondentie betreffende de schorsing / het voornemen tot verwijdering toe te sturen.
5. De unitleider informeert de vestigingsdirecteur over het voornemen tot schorsing.
6. De unitleider draagt zorg voor of ziet toe op zorgvuldige en complete vastlegging van de relevante gespreksverslagen en schriftelijke communicatie in het leerlingdossier.
7. Er vindt een gesprek plaats tussen de unitleider en de leerlingcoördinator, en de leerling en zijn ouders. Het gesprek heeft tot doel om de zeer ernstige waarschuwing te onderstrepen en afspraken te maken over het vervolgtraject. Die afspraken worden schriftelijk bevestigd.

8. Wanneer de leerling of zijn ouders ondanks eerdere gedragsafspraken en ondanks een laatste waarschuwing zijn/hun gedrag niet verbetert, kan de school afhankelijk van de overige omstandigheden, tot verwijdering overgaan. Een licht vergrijp kan door herhaling uitgroeien tot ernstig wangedrag. Een leerling kan maximaal twee keer geschorst worden; daarna volgt, bij herhaald wangedrag, definitieve verwijdering.
9. Daarnaast is wangedrag denkbaar waarbij onmiddellijke verwijdering geboden is, zonder de genoemde eerdere maatregelen, schorsing of voorafgaande waarschuwing. Dit geldt alleen in zeer ernstige gevallen, waarbij te denken valt aan ernstig verbaal of fysiek geweld, bewezen diefstal of vernieling.
10. Bij klachten met betrekking tot een schorsing fungeert de vestigingsdirecteur als eerste aanspreekpunt. De vestigingsdirecteur gaat na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt. Indien de bemiddeling niet leidt tot een oplossing van de klacht kan bezwaar worden gemaakt (zie punt 10).
11. Een schorsing dient te worden beschouwd als een beschikking waarop de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing zijn. Dit betekent, dat de leerling en zijn ouders tegen een schorsing bezwaar kunnen maken in de vorm van een bezwaarschrift, binnen zes weken, na dagtekening van het onder punt 2 genoemde besluit, in te dienen bij het College van Bestuur.
12. Het College van Bestuur beslist, na de belanghebbenden te hebben gehoord, binnen vier weken op het bezwaarschrift.
13. De leerling en zijn ouders kunnen tegen het besluit van het College van Bestuur in beroep gaan bij de rechtbank, sector bestuursrecht.
14. Het indienen van een bezwaarschrift betekent niet, dat het besluit om de leerling te schorsen niet mag worden uitgevoerd. Het bezwaarschrift heeft geen schorsende werking.

3. Verwijdering

Er zijn twee redenen om tot verwijdering van een leerling te besluiten:

- de school kan niet aan de zorgbehoefte van een leerling voldoen;
- ernstig wangedrag van de leerling of de ouders.

3.1. Zorgbehoefte

Om de beslissingsruimte van de school te bepalen, is het van belang om vast te stellen of de leerling aangewezen is op het voortgezet onderwijs of het speciaal voortgezet onderwijs.

- Het is mogelijk dat een leerling een dermate complexe hulpvraag heeft, dat plaatsing op het voortgezet speciaal onderwijs de beste oplossing is. De school dient dat in een ontwikkelingsprofiel plan te motiveren en een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) af te wachten. Deze wordt in voorkomende gevallen verstrekt door het Regionaal Samenwerkingsverband. Alleen met een TLV is de leerling toelaatbaar tot het voortgezet speciaal onderwijs. De reguliere VO-school is in een dergelijk geval niet verplicht de leerling op de school te handhaven. De school zal dan wel voldoende moeten motiveren waarom zij de vereiste zorg niet kan bieden. In dat geval kan een verwijderingsprocedure gestart worden. De ouders kunnen de verwijdering aanvechten.
- Indien een leerling formeel wel thuishoort in het regulier onderwijs, maar de school van mening is dat zij niet de vereiste zorg kan bieden, kan een verwijderingsprocedure gestart worden. De procedure in dit soort gevallen dient helder in de schoolgids te zijn opgenomen.

3.2. Ernstig wangedrag

Van wangedrag kan in uiteenlopende situaties sprake zijn: herhaaldelijk schoolverzuim, overtreding van de schoolregels, diefstal, vernieling, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme dan wel seksuele intimidatie. Verwijdering is in dit geval een sanctie. Ook het wangedrag van ouders, zoals (herhaalde) intimidatie van personeelsleden, kan een reden zijn om de leerling te verwijderen. Of de school tot verwijdering kan overgaan, hangt van de omstandigheden af. Het wangedrag moet in elk geval ernstig genoeg zijn om een verwijderingsbesluit te kunnen rechtvaardigen. Procedureel gezien is het volgende van belang:

- er zijn gedragsregels die aangeven hoe de school met wangedrag omgaat en wanneer de grens tot verwijdering is bereikt;
- eerdere (lichtere) maatregelen ter voorkoming van herhaling hebben gefaald (schorsing, en, naar aanleiding daarvan, gedragsafspraken);
- de leerling en de ouders zijn gewaarschuwd dat bij eerstvolgende herhaling van het wangedrag tot verwijdering wordt besloten.
- in alle gevallen is het de vestigingsdirecteur, die de leerling bij de sectordirecteur voordraagt voor verwijdering, en is het de sectordirecteur die de beslissing neemt.
- beroep is mogelijk bij het College van Bestuur van SCOPE.

Bij wetsovertredingen zal daarnaast in alle gevallen, door een lid van het managementteam van de school aangifte bij de politie worden gedaan. Een verwijdering in afwijking van het schoolbeleid is niet onmogelijk, maar vergt een zwaardere motivering.

4. Procedure verwijdering

In het voorgezet onderwijs is het verwijderen van een leerling wettelijk geregeld. Deze procedure van verwijderen staat beschreven in artikel 27 van de Wet op het Voorgezet Onderwijs (WVO) en in artikel 14 van het inrichtingsbesluit bij de wet op het Voortgezet Onderwijs.

Sinds 1 augustus 1998 is verwijdering van een leerplichtige leerling van een reguliere school voor voortgezet onderwijs uitsluitend mogelijk wanneer een andere school bereid is deze leerling toe te laten¹. Een leerling die niet meer onder de leerplichtwet valt, kan wel, na zorgvuldige afweging, worden verwijderd.

Het besluit tot verwijdering wordt niet eerder genomen dan na overleg met de inspecteur, de leerplichtambtenaar en desgewenst met andere deskundigen. Een school of instelling heeft te allen tijde de plicht om voldoende onderwijs aan te bieden aan de leerlingen. Verder wordt opgemerkt dat bij het nemen van maatregelen het heel belangrijk is dat uit het besluit blijkt dat een belangenafweging heeft plaatsgevonden. Het gaat er om dat wordt aangegeven waarom het belang van de school om de leerling te verwijderen groter is dan het belang van de leerling om niet van school te worden gestuurd.

Als verwijdering van een leerling wordt overwogen, zijn de volgende stappen procedureel van belang:

1. De unitleider draagt de leerling bij de vestigingsdirecteur voor, voor definitieve verwijdering.
2. De unitleider zorgt voor zorgvuldige en complete documentatie van het verwijderingstraject.
3. De vestigingsdirecteur informeert de sectordirecteur en het College van Bestuur over het voorgenomen besluit tot verwijdering.

---

¹ Artikel 27, lid 1 Wet op het Voortgezet Onderwijs

4. Bij een voornemen tot verwijdering volgt altijd overleg met de Inspectie van het Onderwijs en, indien het een leerplichtige leerling betreft, de leerplichtambtenaar. Het is aan te raden om de Inspectie kopieën van correspondentie betreffende de verwijdering toe te sturen. Het overleg met de Inspectie is bedoeld om te bezien op welke andere wijze de leerling onderwijs kan volgen. Hangende het overleg kan de leerling worden geschorst. Indien deze (vastgelegde) gesprekken geen aanleiding vormen om een laatste keer te proberen de situatie in onderling overleg op te lossen, besluit de vestigingsdirecteur formeel tot voornemen van verwijdering en wordt de procedure verwijdering in gang gezet.
5. De vestigingsdirecteur en de unitleider nodigen de leerling en zijn ouders (als de leerling nog geen 18 jaar is) schriftelijk uit voor een gesprek over het voornemen van de school om tot verwijdering over te gaan. In het gesprek geven zij aan dat de school niet langer bereid is de oplossingen op de huidige school te zoeken en er een nieuwe fase intreedt, die op definitieve verwijdering is gericht. De vestigingsdirecteur en de unitleider onderbouwen het voornemen en geven aan waarom het belang van de leerling en diens ouders moet wijken voor het belang van de school. Tevens worden reden en doel van het gesprek aangegeven en wordt de verdere procedure, zoals de mogelijkheden om na de schriftelijke mededeling en een definitief besluit bezwaar te maken (zie punten 7 t/m 11), beschreven. De ouders dienen tijdens het gesprek hun mening inzake de voorgenomen verwijdering kenbaar te maken. De uitkomsten van het gesprek worden vastgelegd in een verslag.
6. Indien het gesprek met de ouders geen aanleiding vormt om van het voornemen tot verwijdering af te zien, bericht de vestigingsdirecteur dit namens het College van Bestuur (bevoegd gezag) schriftelijk, aangetekend en onderbouwd aan de leerling en de ouders (als de leerling nog geen 18 jaar is).
7. Na het besluit tot voornemen van verwijdering moet de school actief op zoek naar een andere school die bereid is de leerling toe te laten. Dit betekent dat de school toelating elders moet bewerkstelligen. Dit geldt ook als de leerling een bepaalde zorgbehoefte heeft.
8. Indien een school bereid is gevonden de leerling toe te laten, kan de vestigingsdirecteur definitief tot verwijdering overgaan. De vestigingsdirecteur deelt het besluit tot definitieve verwijdering namens het College van Bestuur (bevoegd gezag) schriftelijk, aangetekend aan de leerling en zijn ouders (als de leerling nog geen 18 jaar is) mee. In de brief wordt gemotiveerd aangegeven waarom het belang van de school bij verwijdering uiteindelijk zwaarder heeft gewogen dan het belang van de leerling om op de school te blijven.
9. De vestigingsdirecteur dient ook de Inspectie en de leerplichtambtenaar van een definitieve verwijdering schriftelijk en met opgave van redenen in kennis te stellen.
10. De leerling en zijn ouders kunnen na een definitief besluit bezwaar maken in de vorm van een bezwaarschrift, binnen zes weken, na dagtekening van de onder punt 6 genoemde brief, in te dienen bij het College van Bestuur.
11. Indien bezwaar is gemaakt tegen een verwijderingsbesluit gerelateerd aan een clusterindicatie kan de Toelaatbaarheidscommissie van het SWV Midden-Holland & Rijnstreek om advies worden gevraagd. Het College van Bestuur neemt het advies mee in de heroverweging naar aanleiding van het bezwaarschrift. Het advies van de Toelaatbaarheidscommissie is niet verplicht en niet bindend.
12. Het College van Bestuur beslist, na de belanghebbenden te hebben gehoord en kennis te hebben genomen van de op de besluiten betrekking hebbende adviezen of rapporten, binnen vier weken op het bezwaarschrift.
10. De leerling en zijn ouders kunnen binnen zes weken tegen dit besluit in beroep gaan bij de rechtbank, sector bestuursrecht.

11. Het indienen van een bezwaarschrift betekent niet dat het voorgenomen besluit om de leerling te verwijderen niet mag worden uitgevoerd. Het bezwaarschrift heeft geen schorsende werking.
12. Als geen andere school bereid wordt gevonden om de leerplichtige leerling toe te laten, en de school ondanks haar zorgplicht geen kans ziet om de leerling te handhaven, dan is een andere oplossing noodzakelijk.
13. De sectordirecteur ontzegt de leerling, gedurende de behandeling van het bezwaar tegen een besluit tot definitieve verwijdering, de toegang tot de school.

5. Bezwaar en beroep

De maatregelen betreffende schorsing en definitieve verwijdering zijn besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), waartegen bezwaar en beroep openstaat. Om problemen bij de bezwaar- en beroepsprocedure zoveel mogelijk te voorkomen is nauwkeurige dossiervorming van groot belang. Het is belangrijk alles schriftelijk vast te leggen en alles te bewaren. Het is van belang, wanneer men een schorsing of verwijdering in gang zet, alle stappen die men neemt te noteren in het dossier van leerling.

Bijlage / wetsartikelen: Wet op het Voortgezet Onderwijs

Artikel 27 WVO (uittreksel):

Definitieve verwijdering van een leerling waarop de Leerplichtwet 1969 van toepassing is, vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school, dan wel een instelling als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Leerplichtwet 1969 bereid is de leerling toe te laten.

Artikel 13. Schorsing

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de betrokkene en, indien deze nog niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, ook aan de ouders, voogden of verzorgers van de betrokkene bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Artikel 14. Definitieve verwijdering

1. Het bevoegd gezag kan besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling nadat deze en, indien de leerling nog niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, ook diens ouders, voogden of verzorgers, in de gelegenheid is onderscheidenlijk zijn gesteld hierover te worden gehoord. Een leerling wordt op grond van onvoldoende vorderingen niet in de loop van een schooljaar verwijderd.
2. Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling geschiedt slechts na overleg met de inspectie. Hangende dit overleg kan de leerling worden geschorst. Het overleg strekt er mede toe, na te gaan op welke andere wijze de betrokken leerling onderwijs zal kunnen volgen.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een definitieve verwijdering schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Artikel 15. Beslistermijn bij bezwaar

1. De besluiten tot weigering van de toelating van een kandidaat-leerling of tot definitieve verwijdering van een leerling worden schriftelijk en met opgave van redenen aan de leerling en, indien deze nog niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, ook aan diens ouders, voogden of verzorgers, bekendgemaakt, waarbij tevens de inhoud van het tweede lid wordt vermeld.
2. Binnen zes weken na de bekendmaking kunnen belanghebbenden bezwaar maken bij het bevoegd gezag.
3. Het bevoegd gezag beslist in overeenstemming met artikel 27 van de wet binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift, doch niet eerder dan nadat de kandidaat-leerling, onderscheidenlijk de leerling en, indien deze nog niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, ook diens ouders, voogden of verzorgers, in de gelegenheid is, onderscheidenlijk zijn gesteld, te worden gehoord en kennis heeft onderscheidenlijk hebben kunnen nemen van de op die besluiten betrekking hebbende adviezen of rapporten.
4. Het bevoegd gezag kan de desbetreffende leerling, gedurende de behandeling van het bezwaar tegen een besluit tot definitieve verwijdering de toegang tot de school ontzeggen.